קשו א מיי׳ פ״ה מהל׳ שנת

הלי ז ופי"ב הלי ב סמג לאוין סה טור א"ח סימן רעח:

קשו ב מיי׳ פ״י מהל׳ שנת

חורה אור השלח

ו יָדַעְתִּי כִּי כָּל אֲשֶׁר יִּעֲשֶׂה 1

עליו אין להוסיף וממנו אין

בָּלְגָרֹעַ רְהָאֶלֹהִים עְשְׂה שֶׁיִרְאוּ מִלְפָנְיוּ: שֶׁיִרְאוּ מִלְפָנְיוּ:

שִּיְן אוּ נִּוּלְבָּנְיוּ: קהלת ג יד רְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיף שׁאֵל מֵעְפָּוְר בִּי אָם אֱלֹהֶיף שׁאֵל מֵעְפָּוְר בִּי אָם

לְיִרְאָה אֶת יִיְ אֱלֹהֶיףְ לֶלֶכֶת בְּכָל דְּרְכִיו וּלְאַהְבָּה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יִיְ אֱלֹהֶיףְ

אָתוֹ וְלַעֲבֹד אָת יְיָ בֶּיִי... בְּכָל לְבָבְךּ וּבְכָל וַפְשֶׁף: דכרים י יב

אַדנָי הִיא חְכְמָה וְסוּר מֵרֶע

אָרְרָי וּיִא וְּבְּטָּוּ וְטְּהּ בֶּּוּנְה: איוב כח כח 4 אַל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל תָּהִי סָכָל לְמָה תָמוּת בְּלֹא

עֶתֶּרְ: קהלת ז יז 5 כִּי אֵין חַרְצָבּוֹת לְמוֹתָם 5

כ בּ אַן נון אַבוּזוּ לְעוּזְעּבּ וּבְרִיא אוּלְם: תהלים עג ד זָא דְרַבְּם בָּסֶל לְמוּ וְאַדְרַיהֶם בְּפָיהָם יִיְדְצוּ סֶלָה: תהלים מט יד סֶלָה: תהלים מט יד

סֶלְה:

קימָים אָשֶׁר יְהְיֶה הֶעְנֶן

יְמִים מָסְפָּר עַל הַמִּשְׁבְּן עַל

פִי יְיִ יְחָנוּ וְעַל פִי יְיִ יִסְעוּ:

במדבר ט כ

הלכה טו: הנכט טו. קיז ג מויי פ״ה מהלי שבת הלי ג טוש״ע א״ח סיי רסג סעיף ג:

ג' רמו תתקסחן, ג' ובגיטין

סב. פרש"י כן מורהן, ד) [בילקוט פרשת עקב הג"ל אית' ר' אלעזר בר' שמעון], ס) [מ"ק כח. סנהדרין עו:

ע"ש], ו) [במגילה כז. פרש"

ו) ולעיל יב. לקמן עג: וש"כן,

ה. ע"ם נטר ומוטבות. אדסן, י) ל"ל אנא, כ) [לקמן

עג:], ל) [לקמן עג.], מ) [שס], ל) [שנעשית.

רש"ליו.

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה בהי וכו׳

(ח) רש" ל"ה כהי וכרי הפנימיים הס"ד וחמ"כ מ"ה אמינא לך אנא כלומר: (ב) ד"ה זה דרכם וכרי מהשיב אל כליומיהם וכרי

פרש"י

בן מורה],

יראת שמים דומה. לפתחים חילונים שדרך להם נכנסים לפנימיים כך אם ירא שמים הוא נעשה חרד לשמור ולעשות ואם לאו אינו חש לתורתו: בהי עייל. באיזה פתח נכנס לפתוח את הפנימיים: (א) יואנא

וכותר על מנת לבנות במקומו. ור״ש פוטר אפי׳ נסותר על מנת לבנות במקומו אלא במקום שע"י סתירה יש תיקון (בבנין אחרון) יותר משלא היה בנין ראשון מעולם שם כגון בפתילה שלריך להבהבה דמחייב ר' שמעון כדאמר בסמוך ואם תאמר לר'

שמעון הא דתנן בפרק כלל גדול (לקמן דף עג.) המכבה והסותר בשלמא מכבה משכחת לה דמתקן כדפירש כגון לעשות פחמין אלא סותר לא משכחת שיהא מתקן בסתירה זו יותר משלא היה בנוי שם מעולם ואמאי חייב לר׳ שמעון וי"ל דכולהו ממשכן ילפינן לה ולא היה כיבוי במשכן כ"א לעשות פחמין ולהכי לא מחייב ר״ש אלא בכה"ג אבל סותר אשכחן במשכן שאין מתקן בסתירה זו יותר משלא היה בנוי שם מעולם ולהכי מחייב שם אפי׳ ר״ש וא״ת כיון דסותר ומכבה בעינן ע"מ לבנות ולהבעיר א"כ בפרק כלל גדול (שם) דתנן המכבה והסותר הוי ליה למיתני המכבה ע"מ להבעיר והסותר ע"מ לבנות כי היכי דקתני המוחק ע"מ לכתוב שתי אותיות והקורע ע"מ לתפור שתי תפירות וי"ל דהתם נמי לא קתני ליה אלא משום דבעי למיתני שיעורה דשתי הוחיות ושתי תפירות אבל במכבה וסותר על מנת להבעיר ולבנות כל שהוא מיחייב לא אינטריך למיתנייה:

מוסף רש"י

דרתא. חלר (יומא עב:). ותרעא לדרתא עביד. שהמורה חינה חלח שער ליכנס בה ליראת שמים. לכד לריך שתקדים לו יראת שמים (שם). ובהדלקת הנר. של שנת (ברכות לא:). רביעית דם נתתי בכם. שנרניעית דם הוא מתקיים, שיעור זה הלכה למשה מסיני, שרביעית דם מת מטמא באהל מפני

רבינו חננאל

יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות והחיצונות לא מסרו לו בהי עייל. מכריז ר' יוחנן חבל על דלית ליה דירתא ותרעא לדירתיה ליה דירתא ותרעא לדירתיה עביד. אמר להו [רבא] לרבגן במטו מינייכו רבגן לא תירתון תרתי גיהנסל). א"ר יוחנן אין להקב"ה א"ר יוחנן אין להקב"ה אלא יראת שמים בלבד, שנאמר ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וטור מרע בינה. פיס' כחס על הנר כחס על השמן על הגור כחס על השמן וכר: אוקימנא למתניתין כולה המכבה את הגר כחס על הגר כחס על השמן כחס על הפתילה כולה לר' יהודה דסבר דבר שאין מתכוין אסור. וחלק עליו רבי יוסי וחלק עליו רבי יוסי בכולן והודה לו בפתילה. ואוקמה עולא דרבי יוסי נמי כרבי יהודה סבירא ליה דדבר שאין מתכוין אסור, מיהו אמר לך לא מיזה אמו ק אלא היכא ג מלאכה ו

יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו מקמיה דגבר 🍳בר אוריין הוא א"ל אמינא לך

ריחו נודף דרש רבא בר רב עולא מאי דכתיב יכי אין חרצובות למותם ובריא אולם אמר הקב"ה לא דיין לרשעים שאינן חרדין ועצבין מיום המיתה אלא שלבם בריא להן כאולם והיינו דאמר רבה מאי דכתיב יזה דרכם כסל למו יודעין רשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם שמא תאמר שכחה היא מהן ת"ל ואחריהם בפיהם ירצו סלה: כחם על הנר כו': ר' יוםי כמאן ם"ל "אי כר' יהודה ם"ל אפילו בהגך גמי ליחייב ואי כר"ש ם"ל פתילה גמי ליפטר אמר עולא "לעולם כר' יהודה ם"ל וקסבר ר' יוםי יסותר על מנת לבנות במקומו הוי סותר על מנת לבנות שלא במקומו לא הוי סותר א"ל רבה מכדי ∞כל מלאכות ילפינן להו ממשכן והתם סותר ע"מ לבנות שלא במקומו הוא א"ל שאני התם כיון דכתיב יעל פי ה' יחנו כסותר ע"מ לבנות במקומו דמי ור' יוחנן אמר לעולם כר"ש ס"ל ומאי שנא פתילה כדאמר רב המנונא ואיתימא רב אדא בר אהבה הכא בפתילה שצריך להבהבה עסקינן דבההיא אפילו ר"ש מודי דקא מתקן מנא אמר רבא דיקא גמי דקתני שהוא עושה פחם אפילו ר"ש מודי בקא מתקן מנא אמר רבא דיקא על שלש עבירות נשים מתות ולא קתני מפני שנעשית פחם ש"מ: בותני על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה יובהדלקת הנר: גמ" נדה מ"ם א"ר צחק היא קלקלה בחדרי בפנה לפיכך תלקה בחדרי בפנה תינח נדה חלה והדלקת הנר מאי איכא למימר כדדרש ההוא גלילאה עליה דרב חסרא אמר הקב״ה ∞רביעית דם נתתי בכם על עסקי דם הזהרתי אתכם

בהי עייל שמכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד אָמר רב יהודה לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שייראו מלפניו שנאמר יוהאלהים עשה שייראו מלפניו יתבי חליף מלעזר הוו יתבי חליף ואזיל ר' יעקב בר אחא א"ל חד לחבריה ניקו מקמיה דגבר דחיל חמאין הוא א"ל אידך ניקו אנא דגבר דחיל חמאין הוא ואמרת לי את בר אוריין הוא תסתיים דרבי אלעזר הוא דאמר דגבר דחיל חמאין הוא דא"ר יוחנן משום ר' מאלעזר אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד שנאמר יועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו' וכתיב יויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו' סשכן בלשון יוני קורין לאחת הן יתסתיים: דרש רב עולא מאי דכתיב יאל תרשע הרבה וגו' הרבה הוא דלא לירשע הא מעם לירשע אלא מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום אחר ויהא

30

דחרלובות: כחולם. שפתחו פתוח ורחב: זה דרכם. לעיל מיניה כתיב הרבם בתימו לעולם דהיינו הבורה והדר כתיב זה דרכם כסל למו כלומר יודעין הם שזו דרכם אבל כסל למו

היראה בעולם: מי שאכל שום וריחו

נודף כו'. פירוקא הוא כלומר הכי

קאמר קרא אם רשעת מעט אל תוסף

על רשעך דמי שאכל שום וריחו

נודף כבר לחבריו כלום יחזור ויחכל

עוד אחר ויהיה נודף יותר לומן

ארוך: חרדין ועלבין. נוטריקון

כליותיהם מחופין בחלבם מהשיב

בליוחיהם מחשבת חופת. ושמא חאמר

מחמת החלב שכחו והרי הם שוגגיו

ת"ל ואחריהם את העתיד לבא לנפשם

אחרי אובדם בפיהם ירצו ויספרו

תמיד ואעפ"כ אינן חוזרין: אפי׳

בפתילה נמי ליפטר. דחם על הפתילה

נמי אינה לריכה המלאכה לגופה

דמלארה היינו ריבוי ורידוי נולמו אינו

לריך לו דאם לא הובערה מעולם הוה

ניחא ליה אם מתחלה הובהבה הואיל

וחס עליה כי אית בה טפי הוה ניחא

ליה בה: לעולם כר' יהודה סבירא

ליה. דמשום אין נריכה לגופה לא

מיפטר הואיל וצריכה לדבר אחר

מלאכת מחשבת היא וכי מכבה לה

משום חייםא דשמן ונר היינו טעמא

דפטור קסבר דסותר ע"מ לבנות

במקומו הוי סותר. כל מקלקל דשבת

הוי פטור דלאו היינו מלאכת מחשבת

וסותר דתנן?) באבות מלאכות דמיחייב

סותר ע"מ לבנות הוא ואינו יכול

לבנות אלא אם כן סותרו והשתא לאו

קלקול הוא ור"י סבר דאם במהומו

חוזר ובונה הוא דמחייב אסתירה ואי

לא לא ומכבה דומיא דסותר הוא וכן

הורע דומיא דסותר ולהכי תנוט הקורע

ע"מ לתפור וכן מוחק תנומי ע"מ לכתוב

דכולם סותר נינהו. הלכך על הפתילה

חייסה דידיה אינה אלה להדליק

הלכך מכבה על מנת להדליק היינו

במקומו אבל כי חס על הנר או על השמן ועל הפתילה אינו חם ואינו

חושש אם משליכה אפי׳ נריך לשמן

להדליק בו פתילה אחרת לאחר זמן

בתוך נר זה אין זה סותר ע"מ לבנות

אמינא לך. כלומר אתה מיעטת בשבחו: הן יראת ה'. יחידה היא

ירנו סלה ויספרו: גליון הש"ם

. גמרא אין לו להקב"ה בעולמו. עיין ברכות דף לג ע"ב: רש"ר ד"ה מפני לג ע"ב: רש"י ד"ה מפני שהוא עושה פחם. שהוא מתבוין ממש. וק"ל הל נפשוטו י"ל דחוץ מן הפתילה היינו דחוץ נחסת על הפתילה היים דמיירי בלא הובהבה חייב דמיירי בלא הובהבה מבעו"י וכיון דרלונו לחזור ולהדליק הפתילה וניחא ליה בפחם מיקרי לריכה לגופא דאפילו באינו מחכוין אלא דהוי פ"ר היכא דניחא ליה מקרי לריכה לגופא כדלקמן דבפתילה שלריך להבהבה דבפסינה בני. עסקינן היינו דהוא אינו מחכוין לכך אלא דממילא ניחא ליה:

רבינו חננאל (המשך)

לפיכך חייב. אבל מכבה הפתילה ליטול השמן או הנר, נמצא סותר בפתילה ובונה בנר או בשמן, כי האי גוונא לא הוי סותר ואין שם מלאכה כלל לפיכך פטור. ואקשינן מכדי מלאכות דשבת ילפינן להו [ממשכן], ובמשכן . סותר בזה המקום שנוסעין . ממנו לבנות במקום אחר הוא, והנה סותר שלא הוא, והנה סותר שלא לבנות במקומו הוי סותר. ושנינן כיון דכתיב על פי ה' יחנו ועל פי פי ה׳ יחנו ועל פי ה׳ יסעו, ויתכן שיאמר להם שובו חנו במקום שסרתם, כסותר ע״מ לבנות [במקומו] דמי. רבן יותנן אמר לעולם רבי יוסי כרבי שמעון סבירא ליה, ומתני׳ בפתילה שצריך להבהבה עסקינן, דבהא אפילו רבי מנא, דחירוכי משויא ליה מנא, ודייקא נמי מתניתין . הכי דקתני מפני שהוא הכי דקתני נוב. עושה פחם, כלומר מתכוין ייייייי פחם הוא ולא עושה פחם, כיומה מהנדיך לעשותה פחם הוא ולא קתני שנעשת פחם בלא כוונתו ש"מ. נתברר כי ההיבהוב הוא חירוך דכתיב

לחזור ולהדליק פחילה זו אין כאן עוד בנין במקום סחירה ודקתני שהוא עושה פחם כלומר מפני שהם עושין 0 פחם מתחלתה ועומדת לחזור ולהאחיז בה אור ואיכא בנין במקום סתירה. ורבוחינו מפרשין נר ושמן איכא למימר מיבעי ליה למידי אחריני ולא להדליק ולי נראה שאין לריכין אנו לדוחק זה דמשום דאיכא למימר ליח לן למיפטריה שהרי הוא יודע למה חס עליהן וסתם נר אינו אלא להדליק בו פחילה: ומשכן סוסר על מנס לבנוס שלא במקומו הוא. שהיו סוחרין אותו בחנייה זו ונוסעים למקום אחר וחונים וחותים ומקימין אותו: כר׳ שמעון. דפטר ליה משום דאין לריכין לגופה. וכחם על הפחילה היינו טעמא דמחייב כגון שלריך להבהבה שלה הובהבה מבעוד יום דכיבוי זה לריך לגופו שיהה הלהב נוח לחחו בה כשיבה להדליקה: שהוא עושה פחם. שהוא "מתכוין ממש

במקומו שאין הכיבוי וההבערה לא בשמן ולא בנר אלא בפחילה הלכך לא שייכא סחירה ובנין אלא בפחילה וכיון דאין מחשבת סופו

ראשית

לעשותה כמין פחם עכשיו אלמא בכבוי הצריך לגופו מיירי ולא קתני שנעשית פחם מתחלתו שהובהבה דנמצי למימר טעמא משום דבת בנין היא דאיכא בנין במקום סמירה מה שאין כן בשמן ונר דלא שייך בהו בנין וסמירה: **באתב'' בשעם לידקו.** בגמרא [ב.] מפרש מאי שנא שעת לידתן: גב" הכי גרסינן בנדה מאי טעמא. בחדרי בטנה. מקור דמה: קנקנה. מרדה: רביעים דם. חיי אדם תלויין בה: ראשית

יא מיחורן ווואר כמקום שכיבה בראש הפתילה הוי סותר ונגמרה מלאכה על שלש עבירות נשים וכו׳. אסיקנא כי הא דדריש ההוא גלילאה רביעית דם נתתי בכם, על עיסקי דם הזהרתי אתכם. ע"מ לבנות במקומו, כגון פתילה שכיבה ע"מ להדליק במקום שכיבה בראש הפתילה הוי סותר ונגמרה מלאכה על שלש עבירות נשים וכו׳. אסיקנא כי הא דדריש ההוא גלילאה רביעית דם נתתי בכם, על עיסקי דם הזהרתי אתכם.